

Til

Barne- og likestillingsdepartementet
postmottak@bld.dep.no

Oslo 30. november 2016

Deres ref.: 16/2012

Høring – effektivisering av håndhevingen på diskrimineringsområdet

Norsk Presseforbund (NP) er fellesorganet for norske medier i etiske og redaksjonelt faglige spørsmål. Norsk Redaktørforening (NR) er en landsomfattende sammenslutning av redaktører i alle typer medier. Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere, herunder ledere og frilansere som har journalistikk som yrke.

Vi viser til høringsbrev av høringsbrev av 17. oktober 2016, med invitasjon til synspunkter på forslag til endring i markedsføringsloven.

Vi vil kort kommentere to punkter i det foreliggende forslaget.

1. Møteoffentlighet i diskrimineringsnemnda

Vi viser til forslaget til ny § 6 i forskrift om organisasjon og virksomhet for Likestillings- og diskrimineringsombudet og Diskrimineringsnemnda, som lyder:

§ 6. Møteoffentlighet

Forhandlingene i nemnda er offentlige, hvis ikke bestemmelser om taushetsplikt er til hinder for det.

Nemndas leder kan avgjøre at forhandlingene i en sak skal foregå for lukkede dører.

Når en sak tas opp til rådslagning og vedtak, skal forhandlingene foregå i lukket møte.

Dette er – nesten – en videreføring av dagens forskrift § 19:

Forhandlingene i nemnda er offentlige, dersom ikke bestemmelser om taushetsplikt er til hinder for det.

Nemndlederen kan, med forbehold om nemndas godkjenning, foreløpig avgjøre at forhandlingene i en sak skal foregå for lukkede dører.

Når en sak tas opp til rådslagning og vedtak, skal forhandlingene i nemnda foregå i lukket møte.

Vi vil gjerne knytte et par kommentarer til denne formuleringen.

For det første mener vi det er positivt, og helt naturlig, at nemndas møter som utgangspunkt er offentlige. Det er heller ikke unaturlig at det er åpning for å lukke dørene, i de tilfellene hvor nemnda skal behandle opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt. Vi mener imidlertid at første setning kunne vært tydeligere formulert, for eksempel slik:

Forhandlingene i nemnda går for åpne dører. Dørene kan lukkes ved behandling av opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt.

Det er etter vårt syn viktig å understreke at det er *lovbestemt* taushetsplikt som kan hjemle adgang for å lukke møtene. Trolig er både den gjeldende og den foreslåtte paragrafen slik å forstå, men vår erfaring med misforståelser knyttet til taushetsplikt, gjør at vi mener det er viktig å være presis på dette punktet.

Så stiller vi oss undrende til annen setning om at nemndlederen kan bestemme at en sak skal gå for lukkede dører. Både i den gjeldende og den foreslåtte forskriften kan det dermed se ut som om nemnda i realiteten kan oppheve hovedregelen om åpne møter, uten ytterligere begrunnelse. I tillegg til dette kommer at det forslaget til ny forskrift, gir denne kompetansen til nemndlederen alene, ved at den innskutte bisetningen «*med forbehold om nemndas godkjenning*» og forbeholdet «*foreløpig*» er foreslått strøket.

Dette mener vi er svært uheldig, fordi det i realiteten gjør regelen om åpne dører illusorisk og gjenstand for tilsidesettelse etter lederens forgodtbefinnende.

Vi minner om at Grunnlovens § 100 slår fast retten enhver har «*til å følge forhandlingene i rettsmøter og folkevalgte organer*». Selv om Diskrimineringsnemnda ikke direkte faller inn under en av disse kategoriene, er det åpenbart at Grunnloven anviser en retning mot størst mulig grad av åpenhet i alle organer som opptrer på vegne av fellesskapet. Det foreliggende forslaget trekker da også i motsatt retning av den utviklingen vi over noen år har sett i så vel folkevalgte organer som rettspleien; større grad av åpenhet og mer presise og begrunnede regler for unntak.

Vi stiller oss undrende til at det skulle være nødvendig å lukke dørene i Diskrimineringsnemnda, utover de tilfeller hvor det er snakk om å skjerme opplysninger underlagt taushetsplikt. Alternativ kunne man tenke seg første og tredje setning (med vår omskrivning), slik:

«Forhandlingene i nemnda går for åpne dører. Dørene kan lukkes ved behandling av opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt.

Når en sak tas opp til rådslagning og vedtak, skal forhandlingene i nemnda foregå i lukket møte.»

Samtidig mener vi det ville være naturlig å ta inn et par formuleringer fra kommunelovens regler om annonsering av møter i folkevalgte organer, for eksempel ved å føye til et tredje ledd slik:

«Saklisten til møtene og andre dokumenter som ikke er unntatt fra offentlighet, skal være tilgjengelig for allmennheten. Møtene i Diskrimineringsnemnda skal kunngjøres på hensiktsmessig måte.»

2. Mulighet for sanksjonering av nemndleder alene

I høringsnotatets punkt 7.5.6.1 omtales muligheten for å gi pålegg om stansing, retting eller «andre tiltak» overfor blant annet aviser, ved eksempelvis «gjentatt annonsering med rasistisk innhold». Det er vist til Ot. prp. Nr. 34 (2004-2005), hvor formuleringene også er hentet fra. De skal dermed formodentlig gi uttrykk for gjeldende rett.

Vi mener det i utgangspunktet er prinsipielt betenkelig at et statlig forvaltningsorgan kan gi pålegg om «stansing» av publisert innhold i norske medier. Vi minner om at Grunnlovens § 100 inneholder et eksplisitt

sensurforbud, og at det i norsk rett skal svært mye til for å få stanset en publisering i forkant eller få fjernet innhold som er publisert.

I realiteten vil det være snakk om å gjennomføre en midlertidig forføyning, jf. tvistelovens kapittel 34. Når det gjelder midlertidige forføyninger overfor *ytringer*, er terskelen i norsk rettspraksis meget høy, jf. bl.a. Berserk-TV-saken Borgarting lagmannsrett 2012-01-19.

Ytterligere problematisk mener vi det blir når det i høringsnotatet nå foreslås at pålegg om stansing og retting, skal kunne skje som en ren kontorforretning, av nemndleder alene. Vi kan ikke se at notatet drøfter dette prinsipielt sett svært viktige spørsmålet, noe vi finner underlig, særlig sett i lys av at nettopp «annonsering» nevnes spesielt. Hvorvidt forslaget vil få store praktiske konsekvenser er det vanskelig å si, men vi finner grunn til å stille spørsmål ved hvorvidt man også ser for seg at den samme kompetanse skal ligge til nemndlederen ved vurdering av redaksjonelt innhold.

Vi vil uansett sterkt fraråde at man vedtar et forslag med så vidt potensielt vidtrekkende konsekvenser, uten at dette er drøftet grundig. Strengt tatt åpner lovforslaget for at nemndleder, alene og uten konsultasjoner, skal kunne overprøve beslutninger tatt av en redaktør som er personlig objektivt ansvarlig etter straffeloven og som er beskyttet mot inngripen i redaksjonelle beslutninger fra eiernes side i lov om redaksjonell fridom i media.

Med vennlig hilsen

Norsk Presseforbund

Nils E. Øy

generalsekretær (kst.)

Norsk Journalistlag

Ina Lindahl Nyrud

advokat

Norsk Redaktørforening

Arne Jensen

generalsekretær